

Møde i Grundvandsrådet

Dagsorden, slides fra oplæg og referat

Møde afholdt torsdag d. 17. aug. 2023

Referat af møde d. 6. sep. 2023

Dagsorden

- 1. Kl. 16-16.10 **Velkomst og præsentationsrunde**
- 2. kl. 16.10- 16.15 **Grundvandsrådet, sammensætning og rolle**
- 3. kl. 16.15-16.45 **Jordudlæg**
- 4. kl. 16.45 -16.50 **Drikkevandet i Gribskov**
- Kl. 16.50-17 **Pause**
- 5. kl. 17-17.15 **Status og nyt, BNBO, tilsyn mv.**
- 6. kl. 17.15-17.30 **Afrapportering af Drikkevand på tværs**
- 7. kl. 17.30-17.50 **Grundvandsparker**
- 8. kl. 17.50-18 **Evt.**

Velkomst ved Formand for Grundvandsrådet og formand for Klima Teknik og Miljø Brian Lyck Jørgensen og præsentationsrunde.

Til stede:

Brian Lyck Jørgensen (O) (formand) og Morten Dahlberg (A) fra Udvalget Klima, Teknik og Miljø.

Peder Andersen formand for v. Vejby Vandforsyning og formand for kontaktudvalget for vandværker i Gribskov kommune og medlem af forretningsudvalget for samme.

Thomas Reuter Johannsen, formand for v. Helsingør Vandværk og medlem af forretningsudvalget for Kontaktudvalget for vandværker i Gribskov Kommune.

John Jørgensen v. Dansk Industri

Linda Bruhn Jørgensen, (suppleant for Susanne Herfelt) v. Formand for Danmarks Naturfredningsforeningen, afdeling

Gribskov.

Afbud fra Michael Ingels Andreasen v. Landboforeningen. Afbud pga. høsten. Vil dog rigtig gerne komme med input.

Christina Larsson, Mads Honoré Hansen og Jørgen Eriksen fra administrationen.

Referat: administrationen.

2. Grundvandsrådets rolle

kl. 16.10-16.15

- Byrådet skal oprette et grundvandsråd. Grundvandsrådets opgave er et bistå byrådet i udarbejdelse af indsatsplan for grundvandsbeskyttelse.
- §5 Grundvandsrådet er rådgivende for Byrådets behandling af indsatsplaner efter vandforsyningsloven
- Forretningsordenen – udvidet med §6 i 2018:
§6 Grundvandsrådet kan behandle andre sager om grundvand og drikkevand.
- Beslutningsreferater, forretningsordenen mv. ligger på:
www.gribskov.dk/grundvandsraadet

Christina redegjorde for grundvandsrådets rolle.

Grundvandsrådets sammensætning

kl. 16.10-16.15

- **Grundvandsrådet i Gribskov Kommune:**
- **Udvalget Klima, Teknik og Miljø:** Brian Lyck Jørgensen (O) (formand) og suppleant Lars Nielsen (C) , Morten Dahlberg (A) og suppleant Jens Rane Holck (F).
- **Vandværkerne i kommunen:** Peder Andersen v. Vejby Vandforsyning, Thomas Reuter Johannsen v. Helsingør Vandværk og suppleant Leo Staun v. Smidstrup Vandværk.
- **Landboforeningen:** Michael Ingels Andreasen
- **Dansk Industri:** John Jørgensen
- **Danmarks Naturfredningsforeningen:** Susanne Herfelt

4

Christina redegjorde for grundvandsrådets sammensætning.

3. Jordudlæg

kl. 16.15-16.45

- Hvordan administreres der i sager om jordudlæg?
- Oplæg ved landzone
- Oplæg ved jordforureningsmyndigheden
- Myndighedsvurdering ift. grundvandsbeskyttelse
- Opklarende spørgsmål

5

Brian om jordudlæg: Udvalget har bedt om at få sagerne om jordudlæg op. Udvalget har fået mange henvendelser.

Mads: Vi har fået flere henvendelser fra vandværker der er bekymret for jordudlæg indenfor indvindingsoplande/OSD. Vi inviteret "landzone" og "jord" for at redegøre for, hvordan der administreres ved jordudlæg, for at få en fælles fortælling og indføring i de regler kommunen er underlagt og hvordan der skal administreres.

Jordsager, planlovens landzonebestemmelser

- Introduktion
- Generelt om jordudlæg
- Hvordan vurderer vi ansøgningerne
- Planlov og praksis

En fast forudsætning for behandling af disse sager er, at der er tale om ren jord, klasse 0-jord. Gribskov Kommune tillader kun udlæg af ren jord på dyrkningsfladerne.

Agnete Mortensen, landzonemedarbejder i Gribskov Kommune redegjorde for sagsbehandling ifm. jordudlæg (slide 6-10).

Generelt:

- Gribskov Kommune ser stigning i anmeldelser af jordudlæg på landbrugsarealer.
- Ansøger forventer ofte, at jordudlæg kan anerkendes uden at det kræver en forudgående landzonetilladelse.
- Kommunen skal i hver sag vurdere, om ansøger har sandsynliggjort, at et ansøgt jordprojekt er nødvendigt for den landbrugsmæssige drift.
- Det er en udfordring, at overskudsjord fra eks.vis byggeprojekter lander på tilfældige landbrugsarealer og ikke på arealer, der forud er planlagt til formålet.

Gribskov Kommune tillader alene udlæg af ren jord (klasse 0-jord) på landbrugsarealer.

Hvordan vurderes sager med ønske om jordforbedring:

I vurderingen af, om der er ret til jordudlæg, må følgende hensyn ikke inddrages:

1. Landskabelige hensyn
2. Naturmæssige hensyn
3. Trafikale hensyn
4. Nabohensyn

Det er sagligt at lave en samlet vurdering med vægt på jordmængde, terrænhøjder og arbejdets varighed. Der må dog ikke opstilles faste kriterier om, hvornår det udløser landzonetilladelse.

Landmanden ønsker ofte at optimere driften. Ansøgninger begrundes med mulighed for at få større udbytte af afgrøderne. Et større udbytte er ikke et sagligt krav efter planloven. Praksis siger, at der kan udlægges jord, hvor jorden er 'svært dyrkbar'. Et jordudlæg skal være nødvendigt og ikke for at optimere udbyttet.

Klagenævnspraksis er restriktiv, både i f.t. om jordudlæg anses for nødvendigt, og om der kan gives landzonetilladelse hvis det ikke er nødvendigt. Der skal dog altid foretages vurdering og skøn.

Er der krav om landzonetilladelse, kan der netop lægges vægt på ovenstående punkt 1-4, samt på jordmængde, højde, og varighed af arbejdet.

Arealer, hvor der ønskes udlæg af jord, bør efter praksis begrænses til egentlig vandlidende arealer.

Planklagenævnets holdning til sager, der ikke omhandler afgrænsede våde lavninger, står uklar. Planklagenævnet har dannet praksis alene ud fra sager om afgrænsede våde lavninger.

Parametre, der indgår i afdækning af, om et jordprojekt kan anerkendes som jordforbedrende:

- 100 års regnhændelser
- Kendte drænforhold, vandløb mm.
- Højdekurver
- Luftfotogennemgang (kørespør mm)
- Historiske kort
- Besigtigelse

Kørsel ved jordflytning:

Vejafdelingen giver tilladelse til midlertidig overkørsel eller til ændring af brug af eksisterende overkørsel.

Lovgrundlag Vejlovens §49: "Nye adgange og udvidelse af eksisterende adgange til offentlige veje og stier må ikke etableres uden vejmyndighedens tilladelse"

Vejafdelingen vurderer den enkelte lokation, med henblik på trafiksikkerhed

Typiske vilkår for en tilladelse:

- Tidsbegrænsning (periode)
- Dokumentation af eksisterende forhold (mhp eventuel reetablering)
- Asfalteret tilslutning fra mark til offentlig vej (beskytte rabatter, grøfter og kørebanekanter)
- Der må ikke strømme vand fra mark til vejareal
- Daglig fejning og ugentlig sugning af vejareal
- Ingen opmarchingering af lastbiler på offentlig vej

Der stilles ikke krav til kørerute, men køreretning fra jordforbedring kan reguleres med en tvungen svingretning (højresving/venstresving forbudt)

Lovmæssig ramme:

Planloven

Efter § 35 kræves der landzonetilladelse til ændret arealanvendelse.

- Terrænændringer af landbrugsarealer er ikke en ændret anvendelse, der kræver landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, hvis terrænændringen alene sker af hensyn til landbrugsdriften.
- Hvis der tilføres mere jord m.v. end det, der er nødvendigt af hensyn til landbrugsdriften, vil formålet med terrænreguleringen imidlertid helt eller delvist være deponi, hvilket udgør en ændret anvendelse, der kræver landzonetilladelse.

Klagenævnsafgørelser, praksis

- Der skal kunne opnås en almindelig landbrugsmæssig dræning.
- Ejeren/ansøgeren skal sandsynliggøre, at den ansøgte terrænregulering er nødvendig for forbedring af den

landbrugsmæssige drift.

- Kommunen må ikke inddrage landskabelige eller naturmæssige hensyn, trafikale hensyn og nabohensyn.
- Ikke i sig selv afgørende, om arealet, mængden, reguleringshøjden eller tidshorizonten kan betegnes som mindre.
- Det afgørende er, om disse overstiger, hvad der er nødvendigt for forbedringen af den landbrugsmæssige drift.
- Restriktiv praksis: der bør ikke gives landzonetilladelse i sager, hvor jordmængden overstiger det, der er nødvendig for landbrugsdriften.

Kort introduktion

- Der skal skelnes mellem projekter, som er til jordforbedring, og øvrige projekter.
- Er der tale om reel jordforbedring, har lodsejer en direkte ret til at udlægge den nødvendige mængde jord.
- Hvis Gribskov Kommune vurderer, at der ikke er tale om jordforbedring, så kræver jordudlæg en landzonetilladelse. Der er en restriktiv praksis både i Gribskov Kommune og hos Planklagenævnet i forhold til at give landzonetilladelse til jordudlæg.
- De fleste af de jordprojekter, som vi har set gennem de seneste år, er projekter hvor Gribskov Kommune har vurderet, at det er sandsynliggjort at jorden udlægges til dyrkningsforbedrende formål.

Generelt om jordudlæg

- Primær problematik er udlæg af jord [til jordforbedrende formål](#).
- Vi ser stigning i orientering af jordudlæg på landbrugsarealer.
- Ansøger forventer ofte, at jordudlæg kan anerkendes uden at det kræver landzonetilladelse.
- Vi skal i hver sag vurdere, om ansøger har sandsynliggjort, at et jordprojekt er nødvendigt for den landbrugsmæssige drift.
- Det er en udfordring, at overskudsjord fra eks.vis byggeprojekter lander på tilfældige landbrugsarealer og ikke på arealer, der forud er planlagt til formålet. Men hvis udlæg kan begrundes ift jordforbedring, så kan der potentielt flyttes meget jord ud på dyrkningsfladerne.

Hvordan vurderer vi sagerne

- I vurderingen af, om et jordudlæg er jordforbedrende eller ej, må følgende hensyn ikke inddrages:
 1. Landskabelige hensyn
 2. Naturmæssige hensyn
 3. Trafikale hensyn
 4. Nabohensyn

- Kommunen må i den samlede vurdering bl.a. lægge vægt på jordmængde, terrænhøjder og arbejdets varighed.
- Landmanden ønsker ofte at optimere driften. Ansøgninger begrundes med mulighed for at få større udbytte af afgrøderne. Et større udbytte er ikke et sagligt krav efter planloven. Praksis siger, at der kan udlægges jord, hvor jorden er 'svært dyrkbar'. Et jordudlæg skal være **nødvendigt** og ikke for at **optimere** udbyttet.
- Klagenævnspraksis er restriktiv, både ifht. om jordudlæg anses for nødvendigt, og om der kan gives landzonetilladelse hvis det ikke er nødvendigt. Der skal dog altid foretages vurdering og skøn.
- Er der krav om landzonetilladelse, kan der netop lægges vægt på ovenstående punkt 1-4, samt på jordmængde, højde, og varighed af arbejdet.
- Arealer, hvor der ønskes udlæg af jord, bør efter praksis begrænses til egentlig vandlidende arealer. Vi har valgt at udvide arealet i sager, hvor det har været fysisk vanskeligt at undgå at inddrage omkringliggende arealer.
- Planklagenævnets holdning til sager, der ikke omhandler afgrænsede våde lavninger, står uklar. Planklagenævnet har dannet praksis alene ud fra sager om afgrænsede våde lavninger.

Lovmæssig ramme

Planlov

- Efter § 35 kræves der landzonetilladelse til ændret arealanvendelse.
 - Terrænændringer af landbrugsarealer er ikke en ændret anvendelse, der kræver landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, hvis terrænændringen alene sker af hensyn til landbrugsdriften.
 - Hvis der tilføres mere jord end det, der er nødvendigt for landbrugsdriften, vil terrænændringen være opbevaring af overskudsjord, hvilket udgør en ændret anvendelse, der kræver landzonetilladelse.

Planklagenævnets praksis

- Der skal kunne opnås en almindelig landbrugsmæssig dræning.
- Ansøger skal sandsynliggøre, at den ansøgte terrænregulering er nødvendig for forbedring af den landbrugsmæssige drift.
- Kommunen må ikke inddrage landskabelige eller naturmæssige hensyn, trafikale hensyn og nabohensyn.
- Ikke i sig selv afgørende, om arealet, mængden, reguleringshøjden eller tidshorisonten kan betegnes som mindre. Det afgørende er, om jordudlægget overstiger, hvad der er nødvendigt for forbedringen af den landbrugsmæssige drift.
- Restriktiv praksis: der bør ikke gives landzonetilladelse i sager, hvor jordmængden overstiger det, der er nødvendigt for landbrugsdriften.

Jordforureningsmyndighedens rolle v. jordanmeldelser

Anvisning af jord fra;

- områdeklassificerede ejendomme (typisk byzone) – hjemmel JFL §50/jordflytningsregulativ
- vejarealer, banearaler og kortlagte ejendommen

Anvises af den kommune jorden kommer fra, da de har det bedste kendskab til historik for arealanvendelsen

Anvisning ske på grundlag af anmeldelse;

- Skønnet jordmængde,
- oprindelsessted og
- forslag til modtagested

vedlagt 1 analyse pr. 30t; "jordpakken"; (tung)metaller, olieprodukter og tjærestoffer

- Hvis historik taler for det, kan der stille krav om at analysere for øvrige stoffer
- Jordklasse og jordkategori – Sjællandsvejledningens bilag 3A – klasse 0 -begrebet

11

Jesper Bo Madsen, der sidder på jordforureningsområdet i Gribskov Kommune, redegjorde for, hvordan rammerne for myndighedsarbejdet er, når der er tale om jordflytning.

Jord fra områdeklassificerede ejendomme (typisk byzone), vejarealer, banearaler og kortlagte ejendommen, skal anmeldes til den kommune hvor jorden kommer fra. Myndighedsopgaven er hjemlet i jordforureningslovens §50, samt kommunens jordflytningsregulativ.

Det forhold at det er den kommune jorden kommer fra, der har myndighedsrollen, skyldes, at det er dem der har det bedste kendskab til historik for arealanvendelsen. Dette er væsentligt, da myndigheden kun kan kræve analyser for øvrige stoffer – ud over jordpakken – hvis der er kendskab til aktiviteter der gør det relevant. Alternativt er det "jordpakken" der udgør analysekravet for anmeldelsen; 1 analyse pr. 30t; testet for (tung)metaller, olieprodukter og tjærestoffer.

Anvisning ske på grundlag af anmeldelse; Skønnet jordmængde, oprindelsessted og forslag til modtagedsted. Hvis analyserne viser at jorden er inden for rammerne af modtagebetingelserne for det foreslåede modtagedsted, anvises jorden. Hvis jorden ønskes kørt til en modtager i landzone, er det kun klasse 0 jord (Sjællandsvejledningens bilag 3A), der anvises – af den kommune jorden kommer fra.

Sjællandsvejledningens bilag 3A er vedlagt som bilag 1.

Grundvandsrådet drøftelse og spørgsmål - jordudlæg

- Se her under.

12

Peder: Er meget interesseret i at vide, hvor mange steder i kommunen, der er jordudlæg. Opfordrer samtidig til, at vi har mere hyppige møder i Grundvandsrådet.

Agnete: Det seneste år har der været mellem 10 og 15 sager. Nogle er aldrig kommet i gang.

Thomas: Hvem har ansvaret for, at det er klasse 0 jord?

Svar: kommer Jesper ind på.

Peder: Har hørt om at jord blandes, hvorefter der tages prøver som så påvises som rent (klasse 0).

John: Det er vel det samme vandværkerne gør, blander vand fra forskellige boringer og så er vandet rent ude hos forbrugerne.

John: Jordudlæg reducerer også behovet for at dræne, og kan dermed være hensigtsmæssigt.

Peder: Hvem har ansvaret for analysen?

Svar: hjemkommunen stiller kravene, transportør skal sikre analyse ved anerkendt aktør.

Peder: frygter at jordudlæg kommer til at forurene vandværkernes boringer. Større regnmængder hjælper med at få hurtigere nedsivning. Jorden der udlægges testes ikke for pesticider og PFAS som vandet gør. Kommunerne fører tilsyn med vandværkerne og vandkvaliteten, overstiger den grænseværdien skal boringer lukkes. Der er taget prøver af udlagt jord i Smidstrup hvor der var påvist pesticider og PFAS.

Morten: Ved prøvetagning af jord i Smidstrup, var der da taget kontrolprøver, dvs. af den jord der var der i forvejen?

Svar: Nej.

Thomas: Det, der måles for ifbm. jordpakken, hænger slet ikke sammen med, hvad vandværkerne skal måle for. Jordpakkens fokus er ikke det relevante. Det er helt andre stoffer, man bør være bekymret for. Vandværkernes budget til prøvetagning et steget voldsomt de sidste par år og ser ud til at fortsætte. Der skal testes for flere og flere stoffer.

Morten: Vi kan ikke lægge højere krav ned over ansøgningerne end love og bekendtgørelser tilsiger.

Peder: Ved jordudlæg inden for indvindingsområde bør vandværket orienteres og der burde tages flere prøver. Vandværkerne skal tage flere og flere prøver for hvert år. Gemmer Gribskov Kommune sig bag lovgivningen? Danske Vandværker undersøger problemets omfang på landsplan og er i dialog med Miljøministeren om en opstramning af loven. Det tager tid, måske flere år.

Brian: Fint at vandværkerne presser på for at ændret på loven.

Peder: Er udvalgets referater åbne ift. behandling af jordudlæg?

Svar: Ja, dagsordner og referater er åbne omkring disse sager.

Morten: Der er også mange følelser i spil når store dynger af jord lægges ud. Godt med en faktabaseret diskussion, så vi ikke bevæger os ud i noget vi ikke lovmæssigt kan.

Agnete: Vi har ikke lovhjemmel til flere analyser hvis jorden er

påvist ren.

Mads: Som grundvandsmyndighed er vi ikke umiddelbart bekymrede for praksis med tilladelse til jordudlæg til landbrugsforbedrende formål, idet der som redegjort for kun må udlægges klasse 0 jord, som er rent jord.

4. Drikkevandet i Gribskov

kl. 16.45-16.50

- 14 vandværker forbrugerejet andelsværker med valgte bestyrelser.
- De almene vandværker har tilladelse til samlet at indvinde ca. 3.175.000 m³ vand om året. Mængden af vand oppumpet i det forgangne år er på ca. 2.440.000 m³ vand.
- Andre anlæg i form af markvanding og anden erhvervsvirksomhed har tilladelser i en samlet størrelsesordenen på ca. 180.000 m³ vand pr. år.
- Antal boringer – ca. 61 vandværksboringer, ca. 12 private til markvanding og anden erhvervsvirksomhed. Ca. 130 husstande med egen brønd og ca. 45 brønde med dispensation til sekundære formål.

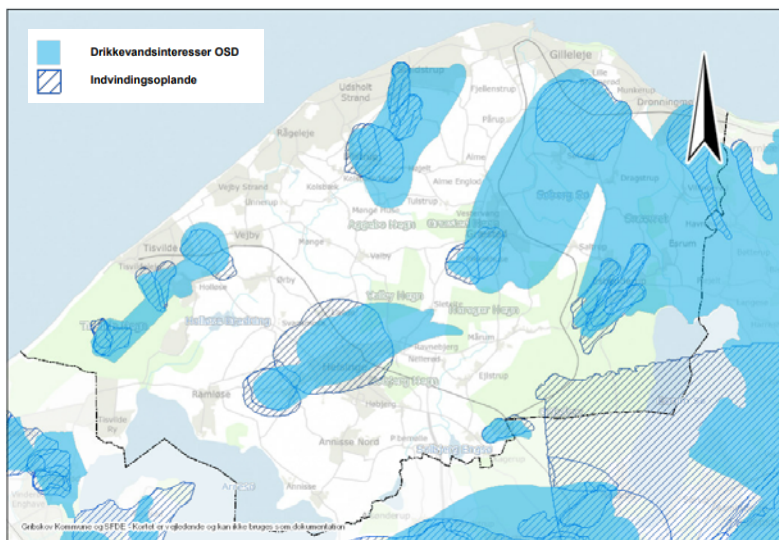
13

Mads redegjorde for nogle nøgletal for indvinding af drikkevand. Vandværkernes indvinding i kommunen udgør derfor langt størstedelen af den mængde vand der indvindes i kommunen.

Generelt skal ubenyttede brønde/boringer sløjfes, men der er mulighed for dispensation til at beholde sin brønd/boring til sekundære formål som vanding af dyr og lign. Indvindingens størrelse må ikke være for omfattende ellers skal der søges om indvindingstilladelse.

En husstands forbrug med 2 voksne og 2 børn ligger i størrelsesordenen 150 m³ vand om året. De 130 husstande vil derfor svare til ca. 19.500 m³ vand om året.

3. Drikkevandet i Gribskov

14

På kortet ses den seneste statslige kortlægning, der blev færdiggjort i 2021 og som ændrede lidt på OSD og indvindingsoplande for nogle af vandværkerne i kommunen. Fremgår af kommunens digitale kort og miljøportalen.

Pause

- Kl. 16.50-17

5. Status og nyt, BNBO, tilsyn mv.

kl. 17-17.15

- Status på PFAS og pesticider
- BNBO
- Tilsyn på vandværker i 2023
- Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Gribskov Kommune
- Kontrolprogrammer

16

Mads gav en status for undersøgelse af PFAS og pesticider: Alle vandværker har tidligere skulle undersøge for 12 stoffer i PFAS-gruppen, ny bekendtgørelse af d. 29/6 2023 betyder at der nu skal undersøges for 22 stoffer i PFAS-gruppen. Ingen fund over grænseværdi i Gribskov Kommunes vandværker for de 12 stoffer. Efterhånden som vandværkerne får taget prøver efter de nye regler vil vi kunne se resultater for de tilføjede stoffer.

Der er enkelte vandværker der har påvist pesticider i grundvandet de indvinder. Ingen vandværker i Gribskov Kommune har i øjeblikket overskridelser på pesticider i drikkevandet. Der er vandværker der blander sig ud af problemer og ændrer indvindingsstrategi. Der er nogle der arbejder på at finde nye kildepladser.

Christina gav en status på arbejdet med BNBO: Kommunen har fået til opgave at gennemgå og vurdere risiko for BNBO (Boringsnære Beskyttelsesområder), hvor der sker en erhvervsmæssig anvendes pesticider, for at vurdere behovet for

yderligere indsats for at reducere risikoen for forurening af grundvandet.

Vurdering og indberetning til Miljøstyrelsen og i Miljøportalen skulle ske inden udgangen af 2022. Arbejdet blev afsluttet i Gribskov Kommune i midten af 2021.

Det blev vurderet nødvendigt med indsats for syv ud af 14 vandværker, svarende til indsats indenfor 21 ud af 63 BNBO. Vandværkerne blev præsenteret for vurderingen og var enige. Administrationen har faciliteret opstarten af vandværkernes opgave med indgåelse af frivillige aftaler mellem vandværker og lodsejere ved møde i november 2021 med deltagelse af vandværkerne, NOLA/Agrovi, Danske Vandværker og konsulent fra Niras.

Virkemiddelkatalog, paradigme for aftale, beregningsgrundlag er til rådighed for vandværkerne. Danske Vandværker bidrager til processen og deltager gerne i møder med vandværker og lodsejere.

Status for BNBO kan ses på miljøportalen.

Der er kun indgået en aftale for ca. ½ BNBO. Det lave omfang af aftaler svarer til 'billedet' på landsplan.

I regeringsgrundlaget er beskrevet, at der skal ske yderligere undersøgelser af behovet for beskyttelse. Lovforslag forventes fremsat med ikrafttrædelse i midten af 2024. Vi kender ikke til ordlyden af lovforslaget endnu. Indtil da opfordres parterne til at fortsætte med at afsøge mulighed for frivillige aftaler.

Christina redegjorde kommunens tilsyn med vandværkerne: Kommunen er tilsynsmyndighed for vandværkerne og der skal udføres lovpligtige fysisk/hygienisk tilsyn. Det sker ca. hvert 5 år eller oftere alt efter behov. Der er derfor planlagt at gennemføre tilsyn på vandværkerne i indeværende år, vi er ca. halvvejs. Overordnet set god teknisk og hygienisk tilstand hos vandværkerne i kommunen. Stor udvikling over årene – fra askebæger på kanten af åbne filtre, rygning indenfor, åbne vandflader, afløbsrør igennem rentvandstanke osv. til aflukkede vandflader, hygiejnekurser, hygiejnezoner på værket, blå futter, inspektion og udbedring af rentvandstanke, overløb på gulvalarm, rottespærer osv. Dertil kommer kvalitetsstyringssystemer, beredskabsplaner der opdateres årligt, hjemmesider, opdateret regulativer osv.

Mads redegjorde for at der skal igangsættes arbejdet med ny
Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse:

Efter statslig kortlægning for grundvand skal kommunerne lave en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse. Det er vi ved at gå i gang med. Første udkast forventes at være klar primo 2024 og vandværkerne vil få den ud til kommentering.

Mads redegjorde for processen omkring vandværkernes kontrolprogrammer. Vandværkerne skal som følge af drikkevandsbekendtgørelsen kontrollere drikkevandet og grundvandets kvalitet, vandværkerne får taget de prøver der er påkrævet de skal udtage. Der har ikke tidligere været udformet deciderede kontrolprogrammer så det er vi nu i gang med. Vandværkerne indstiller et analyseprogram til kommunen og kommunen vil herefter udarbejde kontrolprogram der godkender analyseprogrammets indhold dvs.: hyppigheden af prøvetagning, prøveudtagningssteder (geografisk spredt over ledningsnet), parametre, boringskontrol samt andre tiltag der efterprøver om foranstaltninger til begrænsning af risici for menneskers sundhed i hele vandforsyningskæden fungerer effektivt bl.a. fastsættelse af periodiske gennemgang af rentvandstanke. Derudover skal vi sørge for, at kontrolprogrammet tager hensyn til de lokale forhold og forureninger og at potentielle stoffer der ikke normalt indgår i analyseprogrammet dermed kommer til at indgå, en risikovurdering fra administrationens side. Kontrolprogrammerne vil være gældende 5 år frem og skal herefter godkendes på ny.

Reglerne for kontrolprogram er også gældende for enkelindvindere der leverer til offentligt forbrug eller i kommerciel sammenhæng. Der skal derfor også udarbejdes kontrolprogrammer for enkelindvindere der leverer vand i offentlig eller kommerciel sammenhæng, eksempelvis institutioner, fritids- og sportsklubber, hoteller, bed & breakfast og ved udlejning, Miljøstyrelsen har givet en ikke udtømmende liste. Rammerne for disse kontrolprogrammer er ens med de almindelige vandværker. Denne proces er også sat i gang.

Efter godkendelse er programmet gældende i 5 år.

Der var en kort drøftelse af terrorsikring og beredskab ved 'brownouts'. En del vandværker kan levere vand i op til 2 døgn. Men det er omvendt en udfordring, at Gribskov Forsyning har

svært ved at transportere vandet væk i sådanne situationer.

Vandværkerne skulle have indberettet beredskabsplaner her pr. 1.7. Kommunen har modtaget planerne fra ca. halvdelen af vandværkerne. Der bliver sendt en rykker ud snart.

Peder Andersen: Gilleleje og Vejby vandværk er næsten i hus med aftaler om BNBO med Lokalbanen, som løber gennem deres områder.

Thomas Reuther: Stor ros for tilsynene. Det er brugbart og konstruktivt.
I web i slides.

6. Afrapportering af Drikkevand på tværs

kl. 17.15-17.30

Oplæg ved Gribskov Folkeuniversitet d. 12. sep. kl. 19-21

<https://gribskovfu.nemtilmeld.dk/94/>

Samarbejdspartner: Region Hovedstaden, Gribskov Kommune som hovedpartner med projektledelse, Halsnæs og Helsingør kommuner, Vandværker i Gribskov Kommune, enkelte vandværker i Halsnæs og Helsingør Kommuner. DTU og Miljøstyrelsen.

Projektperiode: 1. december 2020 - 30. september 2022.

Økonomi: Region Hovedstaden bevilligede 1,5 mio. kr., til projektledelse (løn) og analyser.

"Fremtidssikret grundvandsbeskyttelse i Nordsjælland" – Hillerød som projektleder. GK deltager.

17

Baggrunden for projektet er at GK havde udarbejdet en perspektivplan for den fremtidige vandforsyning hvori vi havde listet en række problematikker vi vurderede skulle adresseres for at træffe de kloge beslutninger for at sikre rent drikkevand i fremtiden. Med afsæt i denne blev projekt drikkevand på tværs til.

Formålet med projekt "Drikkevand på tværs" er at sikre en helhedsorienteret bæredygtig grundvandsbeskyttelse på tværs af administrative og forsyningsmæssige grænser til gavn for drikkevandsforsyningen både lokalt og regionalt.

Resultat af facilitering af møder mellem DN og interesserede vandværker omkring grundvandsparker. Se under punkt om grundvandsparker.

En fortsættelse af projektet bliver Fremtidssikret grundvandsbeskyttelse i Nordsjælland, hvor Gribskov Kommune ikke er projektleder, men projektdeltager. Vandværkerne og Grundvandsrådet vil blive inddraget i processen.

Peder Andersen: DMI laver regnvandsanalyser. Vil kommunen være med?

Mads: Ikke umiddelbart. Opfordres til at drøfte det i vandværkernes kontaktudvalg, hvor man jo evt. kan dele udgiften.

Syv hovedaktiviteter

1. Tilpasning af projektet - detaljeret projektbeskrivelse
2. Interessentinddragelse - hvilke udfordringer står vandværkerne overfor?
3. Udvidet pesticidanalyser
4. Fælles overblik over grundvandsressourcen
5. Reserveområde
6. Decentral kontra central vandforsyning
7. Grundvandsbeskyttelse, naturbeskyttelse og rekreative interesser

18

Christina redegjorde for de syv hovedaktiviteter vi formulerede ifm. projektets opstart.

1. Projektledernes første opgave vil bestå i at afsøge og beskrive delopgaver under hver hovedaktivitet.
2. Interessentinddragelse af vandværkerne.
Overordnet set foretages interessentinddragelse for at afklare:
 - hvilke udfordringer vandværker står overfor
 - vandværkets fremtidsplaner (lukning af borer, nye borer m.v.)
 - hvilke mulighederne og udfordringer samt gevinst de ser ved stordriftsfordele ved øget samarbejde vandværkerne imellem
 - hvilke generelle input de har til projektet som helhed
 - Dette for at sikre, at den retning og de øvrige hovedaktiviteter der var lagt afspejlede den virkelighed som udspiller sig i vandværkerne – og evt. tilføje nye perspektiver, og ændre retningen på projektet.
3. For at få et overblik over fremtidens trusselbillede i forhold

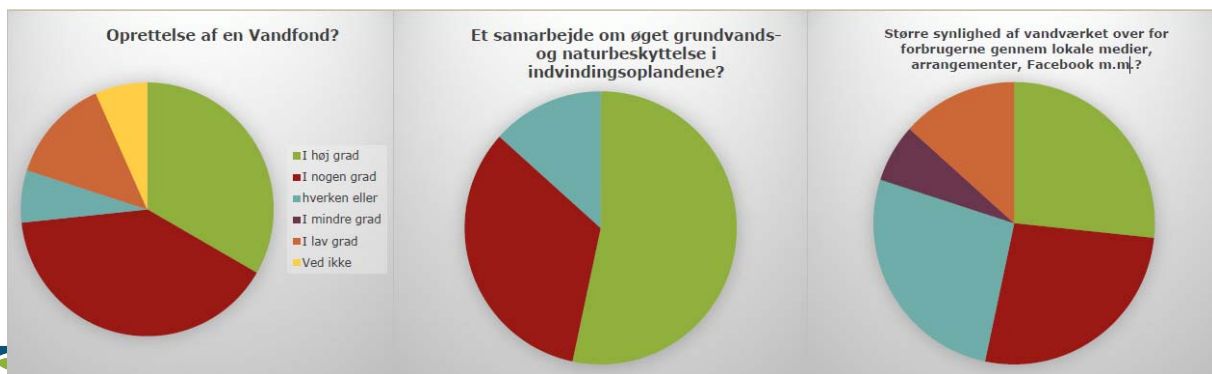
til pesticider i grundvandet foretages en udvidet pesticidanalyse af udvalgte boringer. Dvs. en analyse af ca. 270 pesticider og nedbrydningsprodukter heraf mod de ca. 50 lovpligtige der er.

4. og 5. Der blev udført en ressourceanalyse af grundvandet for at se om der var potentielt uudnyttede reserver i grundvandsmagasinerne i Gribskov Kommune og finde områder hvor der potentielt kunne indvindes mere. Ved at udføre en analyse af middeldybden til grundvandsspejlet, hvis alle vandværker udnytter deres indvindingstilladelse fuldt ud for at forsøge at vurdere dybden til det terrænnære grundvandsspejl og ud fra det kunne vurdere om evt. yderligere sænkning ville kunne resultere i påvirkning af våd natur. Der er også kørt scenarier for en mulig opdeling af kommunens forsyning i øst og vest, hvor forsyningen centraliseres i modsætning til den nuværende decentrale struktur for at vurdere fordele og ulemper ved dette. 6 fordele og ulemper ved en central vs. en decentral vandforsyningsstruktur.

7 facilitere møder mellem DN og interesserede vandværker omkring grundvandsparker.

Interessentinddragelse

- Knap 75% er interesseret i en **Vandfond**.
- 86% ønsker **øget samarbejde om grundvands- og naturbeskyttelse**.
- Halvdelen er interesseret i **større synlighed af vandværk**

Christina redegjorde for resultaterne af interessentinddragelsen: Spørgeskema blev sendt ud til alle vandværker. På slides er præsenteret de tre resultater der gav størst udslag.

Resultaterne blev præsenteret for vandværkerne på et møde hvor vandfond og øget samarbejde var på dagsorden med inspirationsoplæg om vandfond, hvor en jurist fra brancheforeningen Danske Vandværker deltog og formand for Slangerup Grundvandssamarbejde. Forretningsudvalget for Kontaktudvalget arbejder videre hermed. Esrum vandværk tog initiativ til at oprettet et online forum til sparring vandværkerne i mellem.

Generelt viste undersøgelsen, at der var et ønske om et større fokus på truslerne mod grundvandet og samarbejde om grundvands- og naturbeskyttelse.

Den viste også et behov for at undersøge mulighed for nye kildepladser.

Det understøtter alt i alt behovet for projektet og de andre

hovedaktiviteter der var planlagt. Interessentinddragelse gav derfor ikke anledning til at ændre i projektet.

Udvidet pesticidanalyser

- 275 pesticider og nedbrydningsprodukter til pesticider
- 33 repræsentativt udvalgte boringer
- Fund i 29 boringer
- Ingen fund i fire boringer (Baunehøj, Esbønderup Skovhuse, Kagerup og Villingebæk).
- Tre over grænseværdien, to i Gribskov Kommune og en i Halsnæs Kommune. Tisvilde og Vejby, Baunehøj på grænseværdien (dinoterb).
- Kendte/ukendte: DMS, BAM, Dinoterb, Despheneyl Chloridazon, Saccharin, Dithocarbmater, Trifloureddikesyre, Picloram.
- Enkelt resultater har givet anledning til drøftelse med vandværk om indvindingsstrategi og analyser fremover for enkelte stoffer.
- Samlet set gav resultaterne ikke anledning til bekymring for overskridelser hos forbrugerne.

20

Christina redegjorde for resultaterne af den udvidet pesticidundersøgelser.

For at få et overblik over fremtidens trusselbillede i forhold til pesticider i grundvandet blev der foretaget en udvidet pesticidanalyse af udvalgte boringer. Dvs. en analyse af ca. 275 pesticider og nedbrydningsprodukter heraf mod de ca. 50 lovpligtige.

33 boringer blev udvalgt repræsentativt for alle vandværker der ønskede at deltage, for beliggenhed geografisk, by/land, i forskellige magasiner og jordbundtyper (kalk/sand) og boringer med tidligere find af pesticider og højst beliggende.

Fund i 29 boringer

Ingen fund i fire boringer (Baunehøj, Esbønderup Skovhuse, Kagerup og Villingebæk).

Fund: tre over grænseværdien (Liseleje (Halsnæs Kommune), Tisvilde og Vejby)

Overvejende kendte stoffer (bl.a. BAM og DMS), nogle kendte

nogle ukendte Dinoterb, Desphenyl Chloridazon, Saccharin, Dithocarbmater, Trifloureddikesyre, Picloram.

Grænseværdien er jf. drikkevandsbekendtgørelsen på afgang værk (hos forbrugerne) og ikke på boring. Alle vandværkerne har flere boringer og grænseværdien formodes ikke overskredet ude hos forbrugerne, idet der indgår flere boringer i forsyningen af forbrugerne.

Fælles overblik over grundvandsressourcen

- Undersøgelse af den tilgængelige grundvandsressource i Gribskov Kommune med overlap til nabokommuner
- Udpegning af reserveområder der går på tværs af kommunegrænser
- Vandbalance er sat op for hver forekomst og reserven er estimeret.
- Partikeltracking i indvindings- og grundvandsdannende oplande
- Scenariet for en delvis centralisering af vandforsyningen

21

Mads redegjorde for resultaterne af fælles overblik over grundvandsressourcerne.

Undersøgelsen er udført i samarbejde med COWI ved at opstille en grundvandsmodel. Modellen dækker hele Gribskov Kommune, store dele af Halsnæs Kommune og en smule af både Hillerød og Helsingør kommune.

Reserveområder er udpeget på tværs af kommunegrænser mellem Gribskov, Halsnæs, Hillerød og Helsingør.

Der blev i undersøgelsen fundet, at der var tilgængelige reserver af vand i god kvalitet i magasinerne der ligger i, og går på tværs af kommunerne.

Partikeltracking blev sat op for indvindings- og grundvandsdannende oplande. For at geografisk placere grundvandsdannelsen samt estimere alderen på grundvandet der indvindes. Udført som værktøj til at vurdere hvor det bedst kan

betale sig at beskytte grundvandet. Nogle vandværker er nu i gang med at undersøge muligheden for at etablere nye kildepladser til områder der er naturligt beskyttet for at undgå nuværende og fremtidige trusler mod grundvandet.

Cowi foretog også en undersøgelse hvor de i grundvandsmodellen kørte et scenarie hvor vandforsyningen blev centraliseret i 5 ressourceområder. Hvor der blev kigget på påvirkning af det terrænnære vandspejl samt påvirkning af de respektive magasiner som følge af sammenlægningen af flere forsyninger, ændring i udbredelse af indvindingsoplande og risiko for at få miljøfremmede stoffer i vandet.

Konklusion på scenariet er at påvirkningen af det terrænnære vandspejl og påvirkningen af de respektive magasiner at være relativt begrænsede. At indvindingsoplandene ville udvide sig en lille smule og at det burde være muligt at indvinde vand i alle 5 ressourceområder som overholder grænseværdierne for drikkevand ift. miljøfremmede stoffer.

Reserveområder

- Undersøgelsen viser der er vandreserver i grundvandsforekomsterne i Gribskov kommune
- Resultaterne er med forbehold
- Generelt er reserverne umiddelbart størst i den centrale og nordlige del af kommunen

GVF	Lag i model	Magasin	Areal i alt (km ²)	Grundvandsdannelse mm/år	Indvinding mm/år	Indvinding i % af grundvandsdannelse	Areal indenfor modelområde (km ²)	Grundvandsdannelse mill. m ³ /år	30% af GVD (mill. m ³ /år)	Indvinding mill. m ³ /år	Reserve (mill. m ³ /år)
DK202_dkms_3643_ks	5	KS2	255.91	126.7	3.4	2.7	221.86	28.11	8.43	0.75	7.68
DK203_dkms_3644_ks	5	KS2	371.66	158.0	2.0	1.2	209.12	33.03	9.91	0.41	9.50
DK203_dkms_3663_ks	7	KS3	169.90	49.1	4.8	9.7	165.45	8.13	2.44	0.79	1.65
DK202_dkms_3665_ks	7	KS3	42.20	57.6	0.0	0.0	28.69	1.65	0.50	0.00	0.50
DK203_dkms_3666_ks	7	KS3	58.66	71.8	1.6	2.3	58.42	4.19	1.26	0.10	1.16
DK203_dkms_3026_ks	7+9	KS3+KS4	370.00	49.6	10.2	20.5	248.56	12.34	3.70	2.53	1.17
DK203_dkms_3628_kalk	11	Kalk	599.31	11.5	1.5	12.7	188.49	2.17	0.65	0.28	0.38
DK202_dkms_3629_kalk	11	Kalk	269.56	16.4	5.8	35.5	269.54	4.42	1.33	1.57	-0.24

Mads redegjorde for resultaterne for undersøgelse af reserveområder.

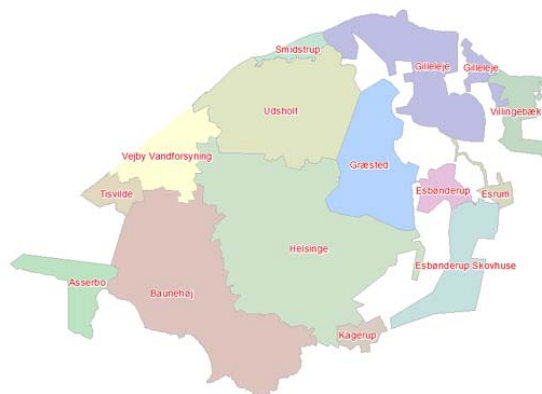
Udnyttelsesgraden af en grundvandsforekomst skal som tommelfingerregel være mindre end 30% af grundvandsdannelsen til magasinet for at være bæredygtigt. Reserven i forekomsten er defineret som 30% af grundvandsdannelsen fratrukket den reelle indvinding.

Man kan se, at der generelt er vandreserver i forekomsterne med undtagelse af den ene kalkforekomst der er overudnyttet. De store reserver i de øvre sandmagasiner (KS2) skal dog tages med et forbehold da indvinding fra disse sandsynligvis vil påvirke våd natur og har lav beskyttelsesgrad der kan påvirke kvaliteten.

Reserven er ikke nødvendigvis et udtryk for den yderligere mængde der kan indvindes, da der ikke er taget højde for beliggenhed af naturområder

Decentral kontra central vandforsyning

- Samarbejde med DTU for at belyse udfordringer og potentialer
- Decentral = Gribskov Kommune
Central = Helsingør Kommune

23

Mads redegjorde for resultaterne for undersøgelsen af decentral vs. central vandforsyning.

Der er udført et samarbejde med DTU om hvordan man kan benchmarke (sammenligningsgrundlag) vandværker ud fra en lang række udvalgte nøgleparametre og på den måde give et kvalificeret bud på den optimale størrelse af vandværker, drift og administration heraf.

Gribskavs 14 vandværker og Helsingørs Helsingør Forsyning blev brugt som eksempler på decentral og central struktur.

En lang række parametre blev der indsamlet oplysninger om.

Som resultat af undersøgelsen blev det bl.a. klart, at vandværkerne mente at man skulle satse på samarbejde for at stå stærkere ift. fremtidige krav og udfordringer og for at kunne beholde den decentrale struktur. En del forsyninger deler allerede

administration mm. Og der er god tilslutning til kontaktudvalget. Især fremtidige forureninger fyldte en del for de mindre vandværker som en udfordring der kan blive stor. Også den fortsatte indførelse af mere administration som ny lovgivning og krav til vandværkerne eks. BNBO anses som en udfordring både ift. omkostninger, men også mangel på støtte til at opfylde kraven.

Projektet vurderes til at kunne videreføres på en god baggrund med henblik på at benchmarke decentrale vandforsyninger og sammenligne på tværs af en række kommuner.

Decentral kontra central vandforsyning

- En lang række parametre undersøges til sammenligning, heriblandt: vandpris, omkostninger, vandtab, vandforbrug pr. forbruger, vandkvalitet, sammensætning af bestyrelse og deltagere i generalforsamlinger mm.
- Erfaringer og fremtidige udfordringer

7. Grundvandsparker

kl. 17.30-17.50

- Historik
- Drøftelse i Grundvandrådet
- Input til temamøde efterspurgt af KTM om grundvandsparker med vandværkerne.

25

Christina redegjorde for historikken om emnet grundvandsparker i kommunen.

- DN har præsenteret et oplæg om grundvandsparker for grundvandsrådet tilbage i feb. 2019, hvor der var opbakning til ideen, og det blev besluttet at det skulle forelægges kontaktudvalget. Dette er endnu ikke sket, men ifm. drikkevand på tværs fik det sin egen hovedaktivitet. Gilleleje Vandværk har vist interesse og administrationen har faciliteret møder mellem Gilleleje Vandværk og DN og leveret materiale fra drikkevand på tværs til projektet.
- Der har været forventningsafstemning mellem DN og kontaktudvalget om emnet.
- KTM har efterspurgt et temamøde med vandværkerne om grundvandsparker.

På den baggrund blev der lagt op til en runde med input fra de forskellige parter med den opgave at komme med input til, hvad temamødet efterspurgt af KTM kan indeholde.

Linda: DN arbejder på at få lavet flere grundvandsparker. Der er samarbejde med Gilleleje vandværk. Men det er måske ikke det mest oplagte sted at starte. DN har skrevet et notat. Se dette nederst her.

Peder: Vi er interesserede i grundvandsparker. Der er behov for definitioner/afklaringer af, hvad grundvandsparker er for en størrelse 4 ha eller 100 ha? Skal det ligge i forbindelse med naturlige vandindvindingsområder? Er det en reel park – et rekreativt område, hvor folk kan gå ud? Eller fx blot sikre, at der er økologisk drift på et areal?

Thomas: Det interessante er at begynde at beskytte de kommende områder for indvinding af vand i fremtiden. 'Value for money'. Vi skal finde de områder, hvor det giver mest mening at beskytte. Afventer også, hvad der sker politisk på landsplan. Hvem skal drifte dem?

Linda: DN Gribskov foreslår, at Erik Alvin, der er formand for Birkerød Vandforsyning, inviteres med til mødet med politikerne. Erik Alvin vil kunne give input og inspiration til den videre proces.

Brian: Et temamøde vil kunne finde sted i efteråret en gang efter budgetforhandlinger. Vigtigt at repræsentanter fra vandværkerne deltager.

Christina opsummerede: Det jeg har hørt jeg sige er, at der er brug for en udvælgelse af egnede og relevante områder, en definition af grundvandsparker samt inspiration udefra til, hvordan det kan gribes. De tre emner kunne indgå i et temamøde.

Notat fra DN om grundvandsparker:

DNs forslag til Grundvandsrådet om det videre arbejde med grundvandsparker.

1. DNs interesse i grundvandsparker

I regeringsgrundlaget fra dec. 2022, afsnit om Drikkevandsbeskyttelse, henvises til, at "ifølge DANVA er der i dag udfordringer ved op imod 200.000 hektar."

Danmarks Naturfredningsforening har nationalt sat beskyttelse af grundvandet højt på dagsordenen. DN har f.eks. taget initiativ til at samle de to vandbrancheforeninger og de største forsyninger

om nødvendigheden af grundvandsparker og var medarrangør på en temadag om grundvandsparker på Christiansborg 15. maj 2023. Den 31. maj 2023 var DN til stede foran Christiansborg med et TV-dækket arrangement, som satte fokus på behov for beskyttelse af grundvandet.

DN Gribskov har flere gange siden 2019 præsenteret Gribskov kommune for oplæg om grundvandsparker, og som det fremgik af "Vand på tværs", er ønsket både at beskytte grundvandet, hvor det dannes og indvindes, og samtidig udvikle natur og mulighed for rekreative interesser på disse arealer.

Som det blev påpeget på mødet den 9. juni af et medlem af forretningsudvalget, hjælper det ikke at bruge mange penge på at bygge nye, store vandværker, hvis der ikke også er fokus på at beskytte vandet i fremtiden.

2. Hvad DN kan bidrage med

DN har v/Walter Brusch sammen med kommunens medarbejder kortlagt det areal, som indeholder en transporttid på op til 50 år for vand, der indvindes i drikkevandsboringer til Gilleleje vandværk. Det anslås at dreje sig om ca. 100 ha. Arealet anvendes i dag til landbrug og ejes af ca. 10 lodsejere.

Når et areal er kortlagt og udpeget som grundvandspark, skal brug af sprøjtegift ophøre. Der skal skabes et overblik over, hvilke løsninger de enkelte lodsejere vælger for at stoppe brug af sprøjtegift – omlægning til økologi, skov, natur, evt. salg. DN vil gerne skabe kontakt til Dansk Økojord A/S, som måske kan købe nogle arealer, og til fonde, som måske kan købe areal eller bidrage økonomisk til at genskabe natur.

3. Hvad der er brug for fra politisk side

Der er brug for, at politikerne i Gribskov kommune træffer en beslutning om, at administrationen udarbejder et konkret projekt for en grundvandspark. Arealet kortlægges, nuværende arealanvendelse og lodsejere beskrives, og der gives oplæg til, hvordan anvendelsen af arealerne skal ændres. De juridiske, planlægningsmæssige og økonomiske konsekvenser beskrives.

4. Temamødes indhold

På temamødet foreslås

- at administrationen inviterer en repræsentant fra en anden kommune, som har gode erfaringer med at etablere en

grundvandspark – eller i hvert fald har sat processen i gang. Det kunne være Erik Arvin, formand for Birkerød Vandforsyning, og/eller Lars Schrøder, direktør for Aarhus Vand.

- at administrationen præsenterer en skitse til et pilotprojekt for en grundvandspark i Gribskov, som behandles på næste møde i Udvalget for Klima, Teknik og Miljø.

Evt.

kl. 17.50-18

▪ ?

26

Kort drøftet mødekadence. Evt. en gang årligt frem for det, der ligger i forretningsordenen for Grundvandsrådet.